МВС України
Харківський національний університет внутрішніх справ
Громадська спілка «Глобальний центр взаємодії в кіберпросторі»

ПРОТИДІЯ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ ТА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Харків, 18 травня 2021 року)

Харків
2021

УДК [351.74:004](477)(08)
П83

Друкується згідно з рішенням оргкомітету
за дорученням Харківського національного університету внутрішніх справ
від 17.03.2021 № 46

Протидія кіберзлочинності та торгівлі людьми : зб. матеріалів міжнарод. П83 наук.-практ. конф. (м. Харків, 18 травня 2021 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; ГС «Глобальний центр взаємодії в кіберпросторі». – Харків : ХНУВС, 2021. – 92 с.

У матеріалах конференції окреслено найбільш актуальні проблеми протидії кіберзлочинності та торгівлі людьми на сучасному етапі; проаналізовано питання правового та організаційного забезпечення протидії кіберзлочинності та торгівлі людьми, кримінально-правові, процесуальні та криміналістичні аспекти протидії цьому негативному явищу; розглянуто відповідний міжнародний досвід, а також кадрове забезпечення правоохоронних органів. Досліджено використання інформаційних технологій і технічних засобів у протидії кіберзлочинності та торгівлі людьми.

УДК [351.74:004](477)(08)

Матеріали викладені в авторській редакції з незначними коректорськими правками.
Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори.

Електронна копія збірника безоплатно розміщується у відкритому доступі на сайті Харківського національного університету внутрішніх справ (http://www.univd.edu.ua) у розділі «Наука», сторінка «Конференції, семінари, та круглі столи»), а також у репозитарії ХНУВС (http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/).

© Харківський національний університет внутрішніх справ, 2021
© Громадська спілка «Глобальний центр взаємодії в кіберпросторі», 2021

ЗМІСТ

Вітальне слово 7

РОЗДІЛ 1
ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ ТА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Сокуренко В. В.

Практична складова фахової професійної підготовки кадрів для підрозділів кіберполіції Національної поліції України 8

Швець Д. В.

Побудова інформаційної моделі формування соціального портрета особистості за допомогою технології OSINT 9

Бандурка О. М.

Доінтернетний період розвитку комп'ютерних технологій У підрозділах МВС 11

Гусаров С. М.

Профілактична робота щодо недопущення порушень під час проведення навчальних занять з використанням інтернет-платформи відеоконференцзв'язку Zoom 12

Бортник С. М.

Аналіз сучасних тенденцій консолідації інформації в групах користувачів для Національної поліції України 14

Бурдін М. Ю.

Використання технологій IoT в охоронних системах технічного захисту 15

Могілевський Л. В.

Кіберзлочинність у проєкті Європолу SOCTA 16

Вінцук В. В.

Торгівля людьми та транснаціональна злочинність 18

Заворіна М. А.

Проблемні питання правового регулювання та запровадження обігу криптовалюти 20

Іващенко В. А.

Реалізація основних напрямів державної політики у сфері протидії торгівлі людьми 22

Козар А. В.

Соціальна інженерія як спосіб шахрайства 24

Мордвинцев М. В., Хлєстков О. В., Ницюк С. П.

Тенденції світового розвитку систем відеоспостереження задля забезпечення публічної безпеки 71

Носов В. В., Манжай О. В.

Зміст та методологія практичного навчання з питань кібергігієни 72

Орлов Р. Р., Грищенко Д. О.

Основні тренди у сфері кібербезпеки з захисту банківських платежів 74

Тулупов В. В.

Використання методів соціальної інженерії для отримання інформації шахрайським шляхом 75

Semenov S., Liqiang Zh., Weiling C.

The software security testing first stage mathematical model 77

Соляник Т. М., Большов Р. С.

Технологія blockchain як один з сучасних методів захисту інформації 78

Струков В. М., Гуділін В. В.

Захист від атак підвищення привілеїв в корпоративних інформаційних системах 79

Чугай А. М., Шеховцов С. Б., Яськов Г. М.

Застосування паралельних обчислень в задачах оптимізації інформаційних систем 83

РОЗДІЛ 4.
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПРОТИДІЇ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ ТА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Войціховський А. А.

Діяльність Ради Європи у протидії торгівлі людськими органами 85

Макаренко В. С., Макаренко П. В.

Торгівля людьми як суспільно-небезпечне соціальне явище в Південно-Африканській Республіці 87

Мовчан А. В.

Діяльність міжнародних правоохоронних і безпекових організацій щодо координації зусиль у сфері протидії торгівлі людьми 88

Оставчук Д., Руснак К.

Политика Республики Молдова в области предотвращения торговли людьми 90

УДК 351.741:[621.397.4+004]
МОРДВИНЦЕВ Микола Володимирович,
кандидат технічних наук, доцент,
провідний науковий співробітник
Науково-дослідної лабораторії з проблем розвитку інформаційних технологій
Харківського національного університету внутрішніх справ
https://orcid.org/0000-0002-7674-3164
ХЛЄСТКОВ Олексій Володимирович,
старший науковий співробітник
Науково-дослідної лабораторії з проблем розвитку інформаційних технологій
Харківського національного університету внутрішніх справ
https://orcid.org/0000-0001-8777-8269
НИЦЮК Сергій Павлович,
старший науковий співробітник
Науково-дослідної лабораторії з проблем розвитку інформаційних технологій
Харківського національного університету внутрішніх справ
https://orcid.org/0000-0001-8251-642X

ТЕНДЕНЦІЇ СВІТОВОГО РОЗВИТКУ СИСТЕМ ВІДЕОСПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗАДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

В розвинених країнах світу для забезпечення публічної безпеки масово використовують системи відеоспостереження. На базі цих пристроїв створюються інтелектуальні системи, що дозволяють не тільки аналізувати обстановку, але і прогнозувати розвиток подій і в найкоротші терміни генерувати рекомендації для управління силами і засобами, які забезпечують публічну безпеку. Все частіше в США, Західній Європі, Китаї, Росії з метою забезпечення публічної безпеки використовуються системи зі штучним інтелектом (далі – ШІ) які поєднуються з системами відеоспостереження [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**].

Досвід Китаю. Правоохоронні органи Китаю користуються допомогою багатьох високотехнологічних ШІ-компаній (розробки в сфері штучного інтелекту). До кінця 2021 року на китайський ринок надійдуть 450 млн нових камер. Понад 400 банків Китаю вже впровадили технологію розпізнавання облич мережах банкоматів.

Китайські вчені вже розробили систему розпізнавання облич, яка здатна виявити в натовпі потрібну людину з точністю до 99,8 % з 91 ракурсу. Програма може знаходити відмінності між ідентичними близнюками, розпізнавати дуже загримованих осіб, а також ідентифікувати людину, щільно укутану в одяг.

Китайська поліція тестує технологію розпізнавання людей за ходою. Програмне забезпечення може ідентифікувати людину на відстані 50 м від точки зйомки, навіть якщо в неї приховано обличчя або віна стоїть до відеокамери спиною.

Необхідно відзначити, що для боротьби з поширенням коронавірусу в цій країні широко застосовуються звичайні та інфрачервоні камери з використанням систем ШІ для вимірювання температури тіла людини і фіксації лиця з метою подальшого його визначення в натовпі. Вони широко застосовуються в місцях з високою щільністю пасажиропотоку, таких як метрополітен, автобусні станції, залізничні станції та аеропорти і дозволяють швидко ідентифікувати людей, які можуть мати підвищену температуру тіла, а також виключити з ними фізичний контакт.

Досвід Сполучених Штатів Америки. Крім системи розпізнавання облич, в США застосовується система ShotSpotter. Це система пов'язаних між собою акустичних датчиків, здатних забезпечити покриття міста. Система, оснащена кількома звуковими датчиками, може виявляти тип вогнепальної зброї згідно із зафіксованими звуками, а алгоритм машинного навчання, використовуючи тріангуляційні алгоритми, визначати координати місця події.

Досвід Ізраїлю (віброкамери). Ізраїльська компанія «Cortica», яка працює в сфері безпеки і досліджень ШІ, проводить аналіз терабайтів даних, переданих з камер відеоспостереження у

громадських місцях. Її метою є підвищення безпеки у громадських місцях. Використання ШІ у системах відеоспостереження спрямоване насамперед на попередження злочинів. Дослідження та виробництво систем «Cortica» направлені на пошук поведінкових аномалій у рухах людини, які сигналізують про те, що вона збирається вчинити злочин.

Досвід Росії (віброкамери). В Росії інтенсивна розробляються системи віброкамер. Віброкамера реєструє мікрорухи, на основі аналізу яких можна отримати будь-яку інформацію про людину. Кожна частина тіла людини здійснює власні рухи, по-своєму вібрує. Око може цього не помітити. Віброкамера фіксує всі незначні (десятки мікрон) мікрорухи людини, потім за частотою вібрацій система аналізує її психологічний стан.

Віброкамери встановлені в аеропортах, на стадіонах, у метрополітені й у великих супермаркетах, де вони не лише стежать за безпекою покупців, а й виявляють потенційних правопорушників.

В Україні прийнято ряд законів, інструкцій та інших документів, що регламентують впровадження системи відеоспостереження в Національній поліції. Створено Управління організації діяльності підрозділів поліції на воді та повітряної підтримки, ефективно працює Єдиний аналітично-сервісний центр (UASC) в Донецькій області, патрульна поліція використовує персональні відеореєстратори, їх автомобілі обладнані системами відеозапису.

Список використаних джерел

1. Коршенко В. А., Чумак В. В., Мордвинцев М. В., Пашнев Д. В. Стан систем безпеки з використанням технічних засобів відеозапису та відеоспостереження: зарубіжний досвід, перспективи впровадження в діяльність Національної поліції України. *Право і безпека*. 2020. № 2(77). С. 86-92.

Одержано 26.04.2021

УДК 004.9 +343.1

НОСОВ Віталій Вікторович,
кандидат технічних наук, доцент,
професор кафедри інформаційних технологій та кібербезпеки факультету № 4
Харківського національного університету внутрішніх справ
https://orcid.org/0000-0002-7848-6448
МАНЖАЙ Олександр Володимирович,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри інформаційних технологій та кібербезпеки факультету № 4
Харківського національного університету внутрішніх справ
http://orcid.org/0000-0001-5435-5921

ЗМІСТ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ З ПИТАНЬ КІБЕРГІГІЄНИ

У національних і міжнародних нормативних документах, рекомендаціях і кращих практиках з кібербезпеки зазначається необхідність реалізації в організаціях програм підвищення обізнаності (awareness) з основ кібербезпеки. Дотримання основ кібербезпеки користувачами інформаційно-телекомунікаційних систем зокрема отримало відносно новий термін «кібергігієна», який мабуть вперше в законодавчому полі був вжитий в законі США «Promoting Good Cyber Hygiene Act of 2015» [1], а Агентство з мережної та інформаційної безпеки Європейського Союзу (ENISA) в 2016 році опублікувало огляд існуючих практик із кібергігієни в країнах ЄС [2].

На початку 2021 року на порталі «Дія. Цифрова освіта» Міністерства цифрової трансформації України було розміщено освітній серіал «Основи кібергігієни» [3], який є курсом Координатора проектів ОБСЄ в Україні у рамках проекту «Посилення спроможностей українських державних органів у сфері кібергігієни та кібербезпеки» як частина загальної короткострокової програми підвищення кваліфікації для державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування у співпраці з Українською школою урядування. Розробники

Наукове видання

ПРОТИДІЯ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ ТА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Харків, 18 травня 2021 року)

Відповідальні за випуск: *О. В. Манжай*
Комп'ютерне верстання: *К. О. Сологуб*

Формат 60х84/8. Ум. друк. арк. 10,7. Обл.-вид. арк. 7,4.
Тираж 10 пр. Зам. № 2021-14.
Видавець і виготовлювач –
Харківський національний університет внутрішніх справ,
просп. Л. Ландау, 27, м. Харків, 61080.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3087 від 22.01.2008.